

Dan žena u astronomiji

Marina Pavlović

Departman za fiziku
Prirodno-Matematički fakultet
Univerzitet u Novom Sadu
marina@df.uns.ac.rs

Šta?

- Daleka infracrvena-radio korelacija (FIR-radio korelacija)
- Odstupanje od korelacije
- Ispitivanje FIR-radio korelacije u odnosu na morfologiju galaksija

FIR-radio korelacija

- Luminoznost dalekog (42μm-122μm) infracrvenog zračenja VS radio (1,4 GHz) luminoznost = FIR-radio korelacija

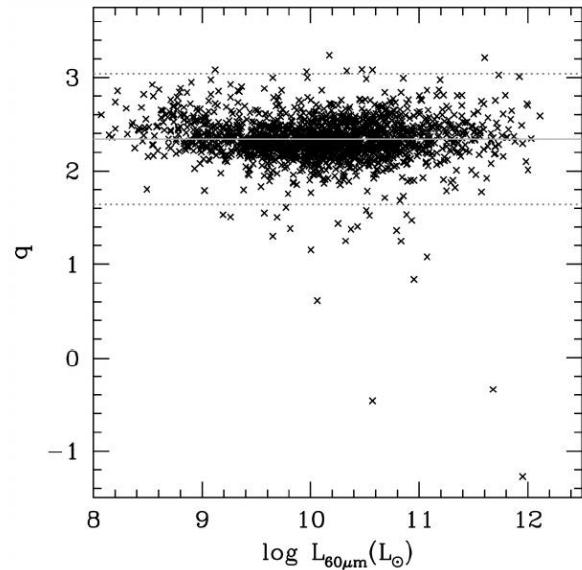
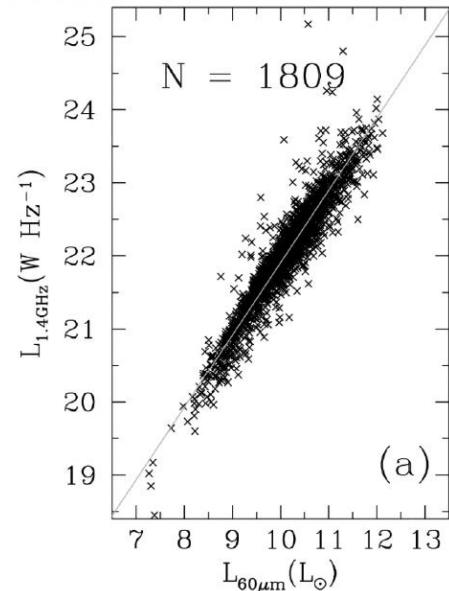
$$q_{FIR} = \log\left(\frac{FIR}{3.75 \times 10^{12} \text{Wm}^{-2}}\right) - \log\left(\frac{S_{1.4\text{GHz}}}{\text{Wm}^{-2}\text{Hz}^{-1}}\right)$$

Posmatranje FIR-radio korelacije

- Lisenfeld et al. 2015

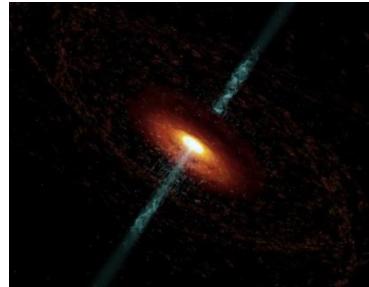
$$q_{FIR} = 2.34 \pm 0.01$$

Uzrok i primene

- Infracrveno zračenje (termalno)
- Radio zračenje (netermalno)
- Uzrok: Masivne zvezde!

AGN 3C 120

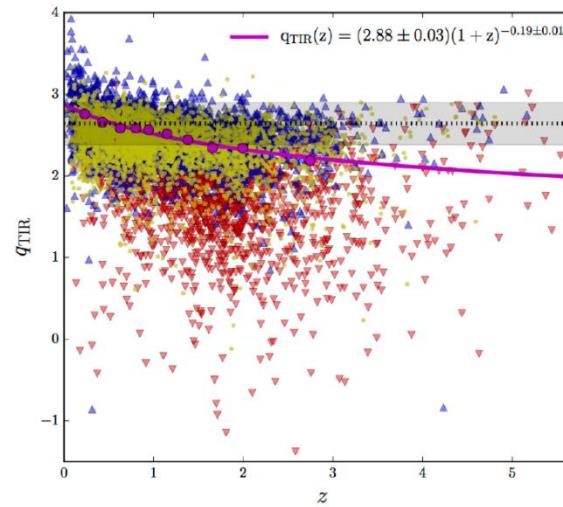
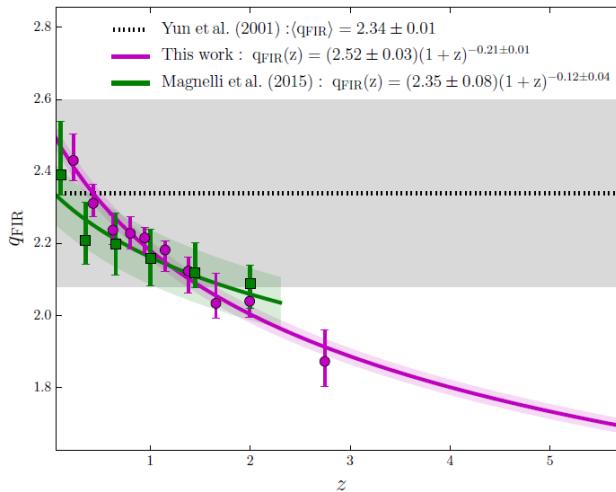
- Primene:
  - SFR (*eng: Star Formation Rate*)
  - AGN (*eng: Active Galactic Nuclei*)
  - Udaljenost do galaksija
  - Temperatura prašine SMG galaksija

Odstupanje od korelacije

- AGN, patuljaste galaksije, mala metaličnost
- Sistemi u interakciji (Donevski & Prodanovic 2015)

Odstupanje od korelacije

- Delhaize et al. 2017.
- 12 333 SMG galaksija

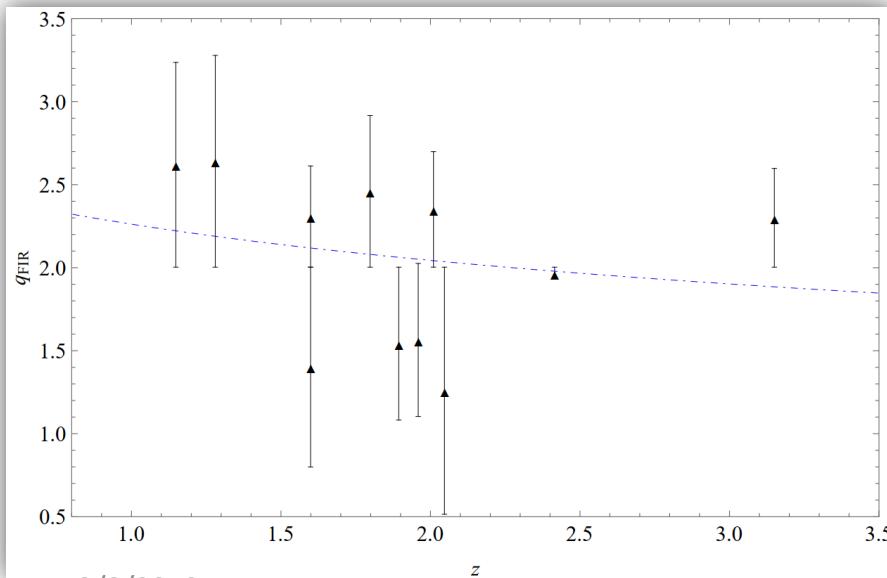
FIR-radio korelacija i morfologija galaksija

- 37 galaksija

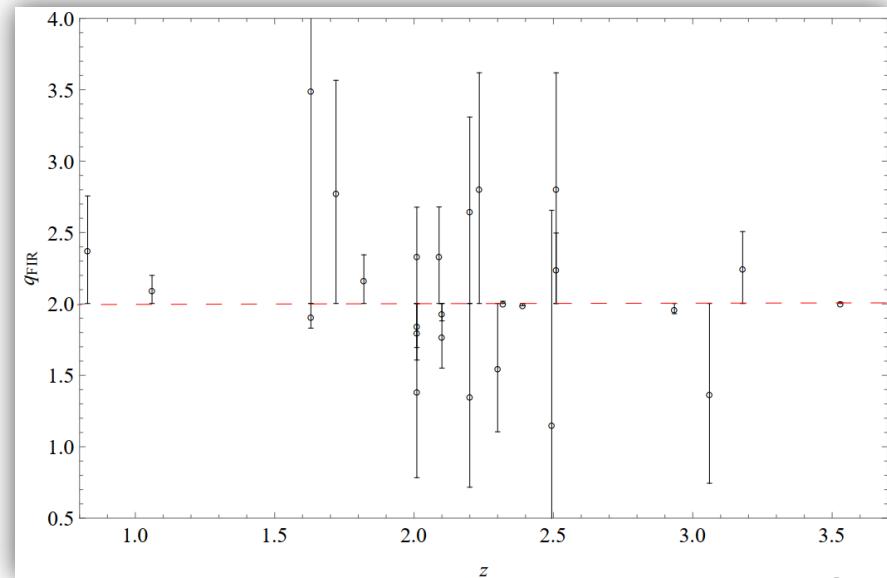
$$q_{FIR} = (2.69 \pm 0.95)(1 + z)^{-(0.25 \pm 0.29)}$$

- 11 nepravilnih, 26 diskolikih

$$q_{FIR} = (1.98 \pm 0.03)(1 + z)^{(0.01 \pm 0.01)}$$

3/8/2019

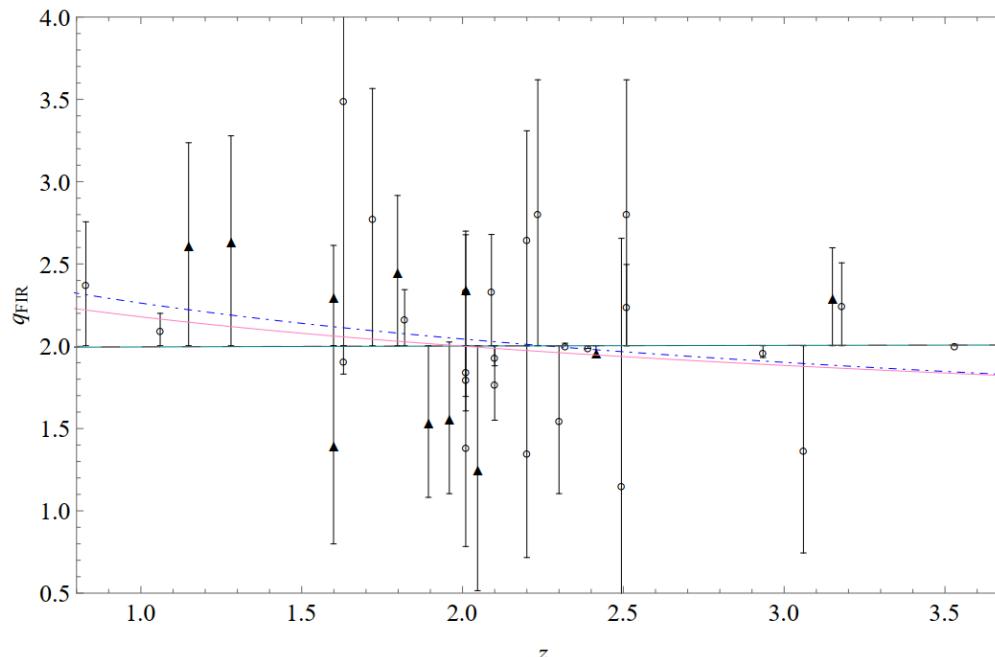

8

FIR-radio korelacija i morfologija galaksija

$$q_{FIR} = (1.99 \pm 0.03)(1 + z)^{(0.01 \pm 0.01)}$$

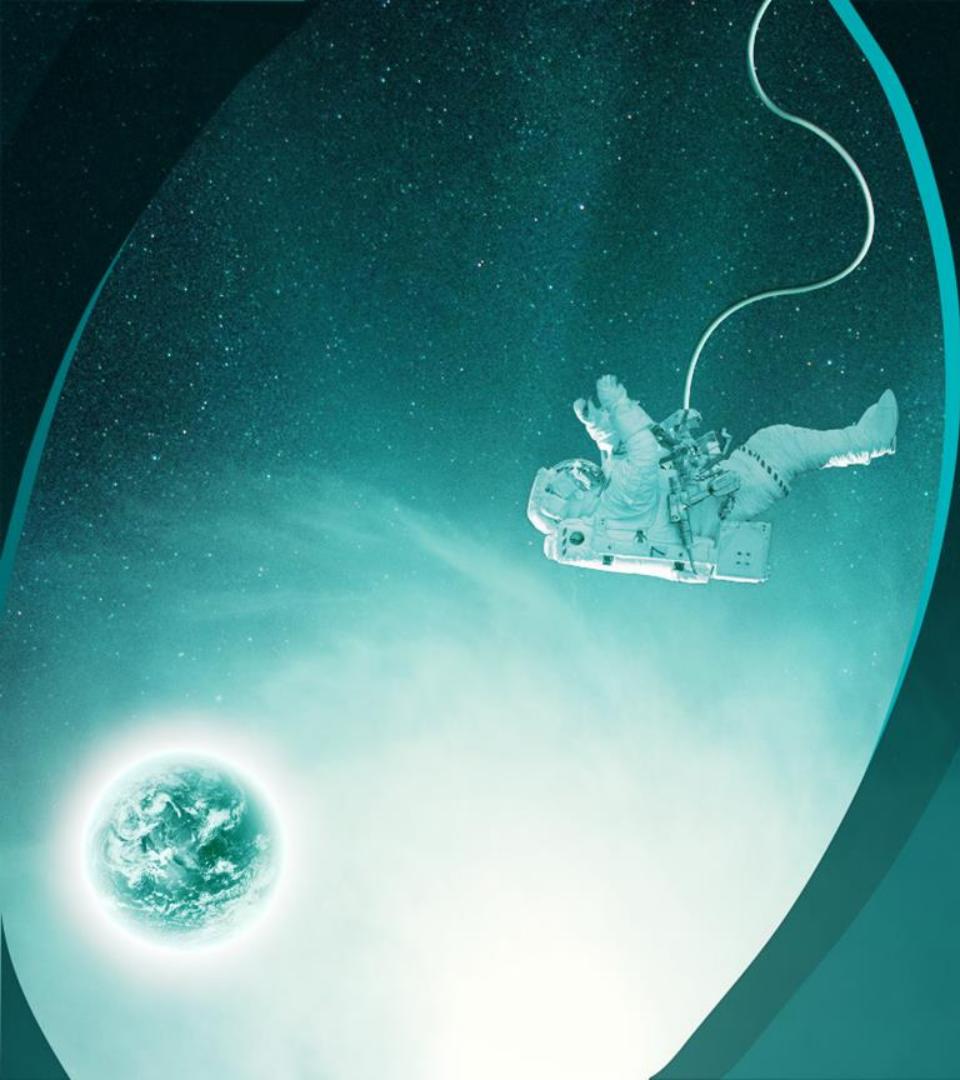
Da sumiramo!

- FIR-radio korelacija linearna u lokalnom univerzumu
- Odstupanje od linearnosti:
  - Patuljaste galaksije
  - AGN
  - Interakcija!
- Korelacija VS morfologija
- Indikacija da morfologija diktira oblik zavisnosti $q_{FIR}(z)$

Društva za popularizaciju nauke

marina@df.uns.ac.rs

Hvala na pažnji!